

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 81'42:81'25:338.439.66

**ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ У КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ**

Онищенко А.В., магістрант, **Ольховська Н.С.**, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології і перекладу (olh_natali@ukr.net)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Актуальність теми обумовлена тим, що продовольча безпека (*нім. Lebensmittelsicherheit*) є однією з найважливіших складових національної безпеки України. Забезпечення продовольчої безпеки вимагає ефективного, точного перекладу текстів, які містять важливу інформацію. Внаслідок цього, фахівці з перекладу зіткнулися з важливістю та необхідністю перекладати спеціалізовані тексти з даної тематики, що викликає певні труднощі.

Продовольча безпека в широкому розумінні – це суспільне благо, а тому її забезпечення потребує детального вивчення) [3, с. 239]. У зв'язку з цим, некоректний переклад призведе до того, що наслідки можуть негативно вплинути на здоров'я людини, навіть не кажучи про збитки в продовольчій сфері.

Тому, тема є актуальною, перекладачі мають більше концентрувати увагу на цій проблемі, знати специфіку цієї сфери, щоб якісно здійснювати переклад. Є ціла низка факторів, які можуть ускладнювати переклад спеціалізованих текстів. До них відносяться:

- 1) Термінологія. Терміни, які використовуються в даній сфері можуть бути досить специфічними, непростими. У різних мовах світу вкоренились свої загальноприйняті

- слова, які набули статусу спеціальних термінів, але незрозумілі для іншомовних читачів. Дослівний, або калькований, переклад тут недоречний, оскільки може призвести до неправильного тлумачення тексту або навіть до його абсурдності. Наприклад, термін *ГМО (генетично-модифікований організм)*, (нім. *transgen*) має різні значення, що в подальшому може призвести до неправильного розуміння тексту.
- 2) Відмінності на культурному рівні. Важливо розуміти не тільки термінологію, а й культурні відмінності. Наприклад, поняття «органічний» (нім. *organisch*) в різних країнах має під собою різні вимоги, тому варто враховувати такі тонкощі. До того ж, їжа, яка в одній країні є традиційною, може бути взагалі неприйнятною для інших народів. Тому варто дотримуватися так званої «харчової гігієни» (нім. *Lebensmittelhygiene*), щоб не було проблем зі здоров'ям.
 - 3) Точність та правильність перекладу. Помилки при перекладі можуть мати серйозні наслідки, наприклад, неправильне тлумачення законодавчих норм або невірне розуміння наукових досліджень, порушення технологій, рецептур, стандартів. В Німеччині є низка стандартів, часто це аббревіатури, для перекладача, навіть досвідченого це може бути досить нелегким завданням: *Lebensmittel- und Bedarfsgegenstandesgesetz (LFGB) – Закон про продукти харчування, комбікорми та продукти спеціального призначення; HACCP-Verordnung – система управління харчовою безпекою; EU-Öko-Verordnung – Регламент ЄС щодо органічного виробництва*. [4]
 - 4) Ступінь спеціалізації вихідного тексту. Спеціалізовані тексти бувають особливо складними, перекладач може не мати достатнього рівня знань в цій галузі, а тому, сенс вихідного тексту може бути не зовсім відтворений.
 - 5) Різні правові вимоги. Кожна держава має своє законодавство, воно може значною мірою відрізнятись від законів країни перекладача, а значить можуть виникнути розбіжності, якщо фахівець з перекладу неправильно трактує чужу правову систему. Наприклад, *Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch, LFGB – Закон про продукти харчування, комбікорми та продукти спеціального призначення*, перекладачу необхідно перевірити, чи є в Україні такий закон, чи можна його порівняти з нашими реаліями.
 - 6) Різні мовні варіанти: У кожній мові можуть існувати різні варіанти технічних термінів. Наприклад, у німецькій мові можуть бути декілька варіантів терміну «*food safety*», таких як «*Lebensmittelsicherheit*» або «*Lebensmittelhygiene*». Вибір правильного терміну може бути складним, зазвичай у розпорядженні перекладача є технічний словник, однак, по-перше, далеко не кожна галузь може похвалитися наявністю технічного (англійського, німецького, французького тощо) словника, по-друге, відшукати потрібний термін із характерним для певної галузі змістовим відтінком серед декількох запропонованих – справа доволі нелегка [1, с. 299].

Отже, Україна є виробником та великим експортером сільськогосподарської продукції в світі, тому переклад спеціалізованої термінології, текстів, документів в цій сфері має дуже важливе значення для забезпечення ефективної комунікації та розвитку продовольчого сектору країни. Формування світових ринків продовольства відбувається досить активно, і для того, щоб зайняти свою «нішу», наша країна не повинна зволікати з вирішенням першочергових завдань, в тому числі і якісний, чіткий переклад необхідної інформації [2, с. 21].

Таким чином, перекладачі, які спеціалізуються на перекладі текстів в сфері продовольчої безпеки, повинні мати розуміння процесів виробництва та зберігання продуктів харчування, а також бути знайомими зі стандартами та регулюванням якості та безпеки продуктів харчування не тільки в Україні, а й в інших країнах. Вони також повинні мати знання мовних норм та вміння працювати з різними типами текстів, такими як наукові статті, законодавчі акти, звіти, тощо.

Для фахівців з перекладу це дуже відповідальна задача, оскільки від результатів їхньої роботи може залежати репутація України на світовій арені.

Перелік посилань

1. Особливості перекладу тексту науково-технічного стилю [Електронний ресурс] // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. 299 с. Режим доступу до ресурсу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7737/1/57.pdf>.
2. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку [Електронний ресурс] // «Аграрна політика для людського розвитку». 2004. 21 с. Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.organic-platform.org:8080/xmlui/bitstream/handle/data/323/44.>
3. Продовольча безпека країни її соціально(економічні напрямки) [Електронний ресурс] // Вісник соціально-економічних досліджень. 2014. 239 с. Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/147038619.pdf>.
4. Glosbe Словник німецька українська [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.glosbe.com/de/uk>